

Промоција зборника - два значајна свједочанства наше историје, традиције и културе

У сусрет празнику Светог Симеона Мироточивог у Подгорици, у крипти Саборног храма Христовог Васкрсења, представљени су зборници радова „Педесет година од разарања Његошеве капеле на Ловћену” и „Споменице Петра II Петровића - Његоша”.

Проф. др Васиљ Јововић, уредник зборника, поздравио је присутне, благодаривши што су издвојили вријеме и узвеличали својим присуством овакво вече, да би затим уступио ријеч Митрополиту црногорско-приморском г. Јоаникију који се у уводном дијелу обраћања осврнуо на генезу настанка зборника који су овом приликом представљени.

Митрополит Јоаникије: Ловћенска капела нас са неба оплемењује и препорађа „Педесет година од разарања Ловћенске капеле и гажење Његошевог аманета био је повод да организујемо један округли сто овдје и да радове са

тог округлог стола прикупимо и објавимо. Са зборником радова са тог округлог стола о Његошевој капели, идеално се допуњује зборник Споменица, штампан 1926. године поводом освећења обновљене Капеле на Ловћену, чиј је уредник био Душан Вуксан, директор Цетињске гимназије, а у коме су сабрана документа, свједочанства, Његошева писма”, казао је Митрополит Јоаникије.

Владика је потом указао на чињеницу да рушење Ловћенске капеле дјелује заправо као једна колективна траума те да је потребно суочити се са истином како би се уз Божију помоћ дошло до суштинског и потребног опоравка:

„Све ми се чини да још, иако говоримо доста о Ловћенској капели, нијесмо довољно ни схватили шта нам се догодило, а камоли да смо се опоравили од последица рушења и разарања Ловћенског храма и Његошевог аманета.”

Као главног идеолога, онога ко је у неком кључном моменту дао главни материјал за тај зли пројекат рушења Капеле, навео је окорелог нацисту – Савића Марковића Штедимлију.

“Штедимлијине лажне аргументе, кривотворења, злоупотребе, неистине, лажи, полуистине, прихватио је Владимир Дедијер и нашироко образложио, али се држао у потпуности Штедимлијиних ставова. Није толико битан ни један ни други, не би они били толико моћни да се на основу њихових мишљења и шкработина руши Ловћенска светиња, али иза Дедијеровог текста је стала Комунистичка партија Југославије, а иза свих њих појављује се мрачна фигура Јосипа Броза – Тита. Да он то није овјерио, ништа се не би догодило”, подсјетио је Митрополит Јоаникије и закључио: „У рушењу Капеле удружили су се и нацизам и комунизам. И један и други су претендовали да постану религија, са лажним божанством званим Јосип Броз – Тито.”

У другом дијелу обраћања Митрополит Јоаникије се осврнуо на часне примјере великог броја људи који су дигли свој глас против рушења Ловћенске капеле:

„На сву срећу, што заиста служи на част нашем роду, што је свој глас против рушења Ловћенске капеле подигао један велики број интелектуалаца, познатих професора, умјетника, књижевника, људи од пера и савјести, на чијем је челу, можемо слободно рећи, био Митрополит црногорско-приморски Данило. Његов глас је био најснажнији иако се он свега неколико пута огласио јавно. Али то је имало велику тежину, тако да су тадашњи црногорски главари ишли на Брионе да се жале Јосипу Брозу – Титу и траже

његову смјену. То је изричито тражио Веселин Ђурановић.”

Владика је потом закључио да је жртвом коју је поднијела, Ловћенска капела добила небеско дејство којим се многоструко умножила:

„Међутим, све ово можемо посматрати и на тај начин, да се заправо Ловћенска капела жртвовала и на небо вазнијела и да је добила небеско дејство и да нас она са неба оплемењује и препорађа. Њено небеско дејство највидљивије је у подизању ловћенских капела по цијелој Црној Гори, али и у другим српским земљама и другим европским земљама. Једна се подиже у Словачкој, мислим да ће се убрзо подизати и на другим континентима, већ их је подигнуто преко двадесет, посвећене су разним празницима и свецима, али се свака зове Његошева. Једну смо љетос освештали на Велестово. Дакле, она се полако враћа Ловћену, даће Бог.”

Подсјетивши да Његош и Горски вијенац завршава са Литургијом и причешћем, Митрополит Јоаникије је истакао да је било природно да се он сахрани у храму, не само зато што је владика, него и због тога што је желио да остане учесник вјечне Литургије.

“Он је оставио аманет да се сахрани у Храму Светог Петра Цетињског на Ловћену који је он подигао као своју гробну капелу. Последња воља било ког човјека на овој земљи од давних времена увијек се поштовала као светиња, а аманет великих људи, духовних отаца, то је завјештање које се односи не само на једну породицу, већ на цио народ. И исто тако као што је укупно његово пјесничко дјело завјештање српском роду, посебно Црној Гори, тако је и његов храм и његов аманет завјештање неодвојиво од његовог дјела које се мора поштовати и од чега, наравно, не смијемо одступити”, поручио је Митрополит Јоаникије.

Лидија Томић: Зборници – два значајна и важна свједочанства наше историје, традиције и културе

Проф. др Лидија Томић је нагласила да су зборници – два значајна и важна свједочанства наше историје, традиције и културе, да би посебно нагласила да су се у зборницима сусрела искуства зла, али и добра у перспективама тумачења Његоша у оквирима свеукупне историјске и духовне егзистенције.

“Споменица Петра II Петровића – Његоша настала је поводом преноса владичиних костију са Цетиња на Ловћен 1925. године, а зборник радова поводом педесет година од рушења Његошове капеле на Ловћену 1972. године. У ове двије књиге сусрела се хронологија догађаја и дух различитих

времена. Историјска прошлост Црне Горе и њена савременост, једном ријечју сусрела су се искуства зла, али и добра у перспективама тумачења Његоша у оквирима свеукупне историјске и духовне егзистенције. Обје књиге полазе од његовог завјета и рушења Капеле и њеног обнављања, како физичког послје ратних гранатирања, тако и духовног кроз све године памћења једног злочина до данас, када полагамо наду да ће се Капела и Његошев завјет сјединити на Ловћену”, рекла је проф. др Лидија Томић.

Професор Ђуришић: Ловћен и Капела свједоче о вјери и слободи нашега народа

Професор Миомир Ђуришић је истакао да Ловћен и Капела на Ловћену свједоче о вјери и слободи нашега народа:

„Данас, пола вијека касније питамо се ко је крив?! Ловћен? Зато што доминира јужним Јадраном и гледа на све стране и његов глас далеко се чује. Његош? Његош је рекао ко је он и ко смо ми. Ми? Ми који се не одричемо Његоша ни Капеле. Ако се одрекнемо Капеле, одrekli смо се Његоша, ако нема Његоша у нашем срцу и нашим дјелима погинуле су његове ријечи и слова, а без Његошевих слова, ми нисмо исти, ми смо неки други народ. Капела треба да се врати на Ловћен, зато што је Капела и зато што је завјетна. Сваки камен Капеле је наша историја, а историја се памти. Памти и оно камење на Ивановим коритима, то је једино камење које памти. Сваки камен на Ивановим коритима има очи, гледа нас и чека, чека дан када ће са Ловћеном поново бити једно, а завјет је заклетва и аманет, завјет је Његошев аманет: Ја хоћу да ме сахраните у ону цркву на Ловћену, то је моја потоња жеља, коју у вас иштем да је испуните и ако ми не задате Божију вјеру да ће те тако учинити како ја хоћу, онда ћу вас оставити под проклетством, а мој последњи час биће ми најжалоснији и моју жалост, стављам вам на душу”, подсјетио је Ђуришић на завјештање Петра II Петровића – Његоша.

Професор Ђуришић је потом поручио: „Имамо избор, али немамо дилему: Хоћемо ли са Његошем или против њега? И овај вијек је вијек искушења, неправде и полова као претходни. Не заборавимо да Капела није срушена да би нестала, Капела је срушена да би васкрснула јер без смрти не бива васкрсења!”

Осврт на публикацију зборника

Уредник зборника др Васиљ Јововић дао је осврт на саму публикацију зборника, приближавајући садржај издања, али и историјат Ловћенске

капеле:

„Зборник радова са округлог стола одржаног у крипти Саборног храма Христовог Васкрсења у Подгорици 27. јула 2022. године – Педесет година од разарања Његошеве капеле на Ловћену, урађен је са благословом Митрополита црногорско-приморског и егзарха свештенога Трона пећког г. Јоаникија. Издавач Зборника је Митрополија црногорско-приморска која је била издавач и најстарије штампане књиге међу Јужним Словенима Октоиха, првогласника и петогласника из 1493. године. Уредници овог Зборника су господин Јован Маркуш и др Васиљ Јововић. Јован Маркуш је био и уредник књиге Сумрак Ловћена у којој су исказани ставови интелектуалаца тадашње Југославије, поводом намјере рушења Његошеве капеле 1972. године. Овај Зборник је у ствари наставак тог мишљења и тога става како људи који су протеклих 50 година били противници рушења Капеле, тако и садашњег става интелектуалаца по том питању. Зборник је лекторисала Весна Тодоровић, дизајн и припрему за штампу радио је Мирко Томић. Зборник је обима 294 стране, технички добро опремљен, са великим бројем илустрација, а у питању су архивски документи, фотографије и планови и скице као и локација гдје би се сада смјестила Ловћенска капела”.

Током вечери наступио је и народни гуслар и уредник часописа „Светигора” образника за вјеру, културу и васпитање Митрополије црногорско-приморске, господин Радосав Рајо Војиновић.

Борис Мусић

Фото: Жељко Драшковић

Видео: Острог ТВ Студио

mitropolija.com